	МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ Тракийски университет – Стара Загора		Издание: 1
	Вид на документа: Оперативен документ	№ на документа: 7.5.1_OD_1.7.	В сила от: 01.06.2011
	<i>Учебна програма</i>		Редактиран: 1 от 19

ДЕКАН: ПРОФ. Д-Р М. ГЪЛЪБОВА, ДМ

УЧЕБНА ПРОГРАМА

Дисциплина	Обща и клинична патология
Специалност	Медицина
Област на висше образование	Здравеопазване и спорт
Професионално направление	Медицина
Статут на дисциплината	Задължителна
Курс	III и IV курс
Семестър	V, VI, VII и VIII семестър
Образователно квалификационна степен	Магистър
Форма за проверка на знанията	Изпит

Обсъдена на заседание на Катедрен съвет	31.10.2018 г. Протокол №224
Обсъдена на заседание на Комисия по учебната дейност	11.12.2018г., Протокол № 10
Приета на заседание на Катедрен съвет	31.10.2018 г. Протокол №224
Утвърдена на заседание на Факултетен съвет	11.12.2018г., Протокол № 11

	МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ Тракийски университет – Стара Загора		Издание: 1
	Вид на документа: Оперативен документ	№ на документа: 7.5.1 _OD_1.7.	В сила от: 01.06.2011
	<i>Учебна програма</i>		Редактиран: 2 от 19

УЧЕБНА ПРОГРАМА

1. ИЗВАДКИ ОТ УЧЕБНИЯ ПЛАН.

Код на дисциплината	Часове				Кредитни точки	
	Аудиторна		Извънаудиторна			
020 и 033	Лекции	Упражнения Семинари	Учебни практики	Други форми	Всичко	
Форми на аудиторна работа	45 ч –Обща патология	60 ч - Обща патология			105	4.2
	45 ч – Клинична патология	60 ч – Клинична патология			105	4.2
Практически занятия						
Семинари						
Форми на извън аудиторна работа				38	38	1.5
Подготовка за семинар						
Самоподготовка за текущ контрол и изпита						

2. ВОДЕЩ ДИСЦИПЛИНАТА:

Проф. д-р Мая Гълъбова, д.м.

Водещи упражнения/практически занятия/семинари:

1. Доц. Д-р Юлиан Ананиев, дм
2. Д-р Кони Иванова, дм
3. Д-р Дияна Прангова
4. Д-р Мехмед Хаджи - докторант

	МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ Тракийски университет – Стара Загора		Издание: 1
	Вид на документа: Оперативен документ	№ на документа: 7.5.1_OD_1.7.	В сила от: 01.06.2011
	<i>Учебна програма</i>		Редактиран: 3 от 19

3. АНОТАЦИЯ НА ДИСЦИПЛИНАТА ОБЩА И КЛИНИЧНА ПАТОЛОГИЯ.

Общата и клинична патология е една от най-важните дисциплини в медицинското образование. Тя изучава структурните промени в човешкия организъм при различни болестни процеси на молекулярно, субклетъчно, клетъчно, тъканно и органно ниво. Без ясни познания за вида на измененията при отделните нозологични единици не е възможно тяхното правилно диагностициране и адекватно лечение.

Дисциплината има два основни дяла: обща и клинична патология. Общата патология изучава патологичните процеси и реакции на организма спрямо действието на различни патогенни фактори. Тя разглежда обратимите и необратими промени в клетките и междуклетъчното вещество, механизмите за тяхното възникване и развитие, както и значението на тези промени за човешкия организъм. Общата патология акцентира на някои почти универсални отговори на тъканното увреждане като възпаление, регенерация и имунопатология. Тя ни запознава с компенсаторно-приспособителните процеси, които обезпечават постоянството на хомеостазата при редица болести. Разглежда важни въпроси, свързани със съвременната диагностика на туморите и тяхното биологично поведение. Съвместно с другите медицински дисциплини като биология, генетика, биохимия, имунология, патофизиология и др. общата патология участва в изясняване на процесите на възникване, развитие и прогресиране на злокачествените тумори.

Клиничната патология изучава отделните нозологични единици – болестите. Тя разглежда болестта в нейните многообразни прояви и посочва взаимовръзката между отделните органи и системи. Освен структурните промени предизвикани от болестите, клиничната патология изучава още причините и механизмите на тяхното развитие т.е. тяхната етиология и патогенеза, промените които настъпват в резултат на лечението т.е. лекарствената патоморфоза и изходът от болестните процеси. През последните години все повече нараства ролята на клиничната патология в прижизнената диагностика на болестите особено на заболяванията на храносмилателната, дихателната, пикочно-половата, ендокринната, нервната система и др. Морфологичното изследване допринася не само за поставяне на точната диагноза, но и спомага за проследяване на ефективността от лечебния процес. Все повече нараства ролята на цитологичния метод на изследване в съвременната диагностика на заболяванията на вътрешните органи. Методът е удобен както за бърза интраоперативна диагностика, така и за профилактика. Навлизането на нови диагностични методи в патологията като цито- и имунохистохимия, *in situ* хибридазацията, молекулярната патология и др. определят най-новите тенденции на развитие на патоанатомията. Водеща е ролята на патолога в определяне

	МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ Тракийски университет – Стара Загора		Издание: 1
	Вид на документа: Оперативен документ	№ на документа: 7.5.1 _OD_1.7.	В сила от: 01.06.2011
	<i>Учебна програма</i>		Редактиран:
			4 от 19

на имунни и генетични маркери за прецизиране на терапевтичния подход при лечението на тумори – персонализирана медицина.

4. СЪДЪРЖАНИЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА.

4.1. АУДИТОРНА ЗАЕТОСТ.

4.1.1. ЛЕКЦИИ:

№	Тема – III медицински курс	Хорариум
1.	История, предмет и задачи на патологията. Макроскопски методи на патологията.	2ч.
2.	Методи на патологията: микроскопски, хистохимични и имунохистохимични методи.	2ч.
3.	Патология на клетката. Патоморфологични типове на промени в увредената клетка.	2ч.
4.	Масна и въглеводородна дегенерация.	2ч.
5.	Екзо- и ендогенни пигменти. Видове жълтеници.	2ч.
6.	Патология на съединителната тъкан. Мукоидна и фибриноидна дегенерация.	2ч.
7.	Хиалинна и амилоидна дегенерация.	2ч.
8.	Некроза.	2ч.
9.	Нарушения на кръвообращението: Левостранна и десностранна, остра и хронична сърдечна недостатъчност.	2ч.
10.	Хиперемия и анемия. Кръвоизлив.	2ч.
11.	Инфаркт.	2ч.
12.	Тромбоза. Емболия. Видове емболия.	2ч.
13.	Възпаление – етиология, фази на възпалителната реакция. Форми на протичане на възпалението. Клетки, участващи във възпалителния процес. Ексудативно възпаление.	2ч.
14.	Хронично възпаление. Специфично възпаление. Имунопатология.	2ч.
15.	Компенсаторни процеси: хиперплазия, хипертрофия, атрофия и метаплазия.	2ч.
16.	Регенерация: пълна и непълна регенерация. Регенерация на различните тъкани и органи.	2ч.
17.	Тумори – определение и същност на туморния разтеж, морфологични и други особености на туморите. Етиология на туморите.	2ч.
18.	Биологични прояви на туморите – доброкачествени и злокачествени тумори.	2ч.
19.	Имунохистохимични маркери за диференциална диагностика на някои тумори. Други методи за диагностика на туморите.	2ч.
20.	Терминология и класификация на туморите. Тумори от епителен произход.	2ч.
21.	Тумори от мезенхимен произход. Тумори на нервната система и тератоми. Меланинообразуващи тумори.	2ч.
22.	Смущения в развитието на плода. Уродства.	2ч.
23.	Фетопатии.	1ч.
Общо		45 ч.

	МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ Тракийски университет – Стара Загора		Издание: 1
	Вид на документа: Оперативен документ	№ на документа: 7.5.1 _OD_1.7.	В сила от: 01.06.2011
	<i>Учебна програма</i>		Редактиран:
			5 от 19

Тема – IV медицински курс		
1.	Атеросклероза и хипертония.	2ч.
2.	Колагенози. Ревматизъм. Ревматоиден артрит. Еритемна вълчанка. Възловиден периартериит. Склеродермия	2ч.
3.	Неревматични ендокардити. Миокардит. Перикардит. Кардиомиопатии.	2ч.
4.	Патология на белия дроб. Остри възпалителни заболявания на синусите, ларинкса, трахеята и белите дробове.	2ч.
5.	Хронични и алергични заболявания на белия дроб – пневмосклероза, хронична пневмония, белодробен емфизем, бронхиална астма, белодробно сърце, плеврити.	2ч.
6.	Пневмокозиози. Тумори на дихателната система.	2ч.
7.	Патология на храносмилателната система. Патология на устната кухина и хранопровода.	2ч.
8.	Патология на стомаха и червата.	2ч.
9.	Патология на черния дроб. Хепатити.	2ч.
10.	Чернодробна цироза. Чернодробни тумори. Патология на жлъчните пътища и панкреаса.	2ч.
11.	Патология на отделителната система. Гломерулопатии.	2ч.
12.	Тубулопатии. Заболявания на бъбреците с предимно увреждане на интерстициума.	2ч.
13.	Нефролитиаза. Поликистоза. Тумори на бъбреците.	2ч.
14.	Патология на мъжка полова система. Патология на женска полова система	2ч.
15.	Патология на млечната жлеза. Имунохистохимични маркери за диагностика, хормонален статус, пролиферативна активност и стадиране на рака на млечната жлеза.	2ч.
16.	Патология на ендокринната система: хипофиза и щитовидна жлеза.	2ч.
17.	Патология на ендокринната система: паращитовидни жлези, надбъбреци, панкреас и APUD- система.	2ч.
18.	Патология на хемопоетичната система: анемии, еритремия, тромбоцитопения.	2ч.
19.	Патология на хемопоетичната система: левкози и лимфоми.	2ч.
20.	Патология на бременността и новороденото.	2ч.
21.	Патология на нервната система: менингити, енцефалити, мозъчни кръвоизливи. Тумори на нервна система.	2ч.
22.	Патология на инфекциозните заболявания – I част.	2ч.
23.	Патология на инфекциозните заболявания – II част.	1ч.
Общо		45ч.

	МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ Тракийски университет – Стара Загора		Издание: 1
	Вид на документа: Оперативен документ	№ на документа: 7.5.1 _OD_1.7.	В сила от: 01.06.2011
	<i>Учебна програма</i>		Редактиран: 6 от 19

4.1 2. УПРАЖНЕНИЯ:

4.1.2. Упражнения – III курс.

№	Тема	Хорариум
1.	Запознаване с Катедрата. Преговор на нормалната хистология.	2 часа
2.	Белтъчни дегенерации	2 часа
3.	Амилоидоза	2 часа
4.	Смесени белтъчни дегенерации	2 часа
5.	Мастна дегенерация	2 часа
6.	Въглехидратна дегенерация	2 часа
7.	Некроза	2 часа
8.	Циркулаторни нарушения – 1 – ва част	2 часа
9.	Циркулаторни нарушения – 2 – ра част	2 часа
10.	Семинар. Дегенерации и циркулаторни нарушения	2 часа
11.	Колоквиум. Дегенерации и циркулаторни нарушения	2 часа
12.	Ексудативно възпаление - 1 – ва част	2 часа
13.	Ексудативно възпаление – 2 – ра част	2 часа
14.	Пролиферативно възпаление	2 часа
15.	Пролиферативно и имунно възпаление	2 часа
16.	Специфично възпаление	2 часа
17.	Семинар. Възпаление.	2 часа
18.	Колоквиум. Възпаление.	2 часа
19.	Регенерация. Хипертрофия. Атрофия – 1 – ва част.	2 часа
20.	Регенерация. Хипертрофия. Атрофия – 2 – ра част.	2 часа
21.	Доброкачествени епителни тумори	2 часа
22.	Злокачествени епителни тумори– 1 – ва част. Имунохистохимична диагностика на туморите.	2 часа
23.	Злокачествени епителни тумори– 2 – ва част.	2 часа
24.	Доброкачествени мезенхимни тумори	2 часа
25.	Злокачествени мезенхимни тумори	2 часа
26.	Тумори на нервната система	2 часа
27.	Тумори на пигментната система и други	2 часа
28.	Семинар. Тумори	2 часа
29.	Колоквиум. Тумори	2 часа
30.	Преговор.	2 часа
Общо		60 часа

	МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ Тракийски университет – Стара Загора		Издание: 1
	Вид на документа: Оперативен документ	№ на документа: 7.5.1 _OD_1.7.	В сила от: 01.06.2011
	<i>Учебна програма</i>		Редактиран: 7 от 19

4.1.2. Упражнения – IV курс.

№	Тема	Хорариум
1.	Белези на смъртта. Аутопсия	2 часа
2.	Атеросклероза, Артериална хипертония.	2 часа
3.	Ревматизъм и други заболявания на колагена. Ендо, мио, перкардити.	2 часа
4.	Исхемична болест на сърцето. Кардиомиопатии	2 часа
5.	Бронхити, Пневмонии.	2 часа
6.	Хронични и алергични заболявания на белите дробове	2 часа
7.	Тумори на белите дробове. Пневмокониози.	2 часа
8.	Имунохистологична диагностика на заболявания на дихателната система	2 часа
9.	Семинар върху дихателна и сърдечно-съдова система	2 часа
10.	Колоквиум. Дихателна и сърдечно-съдова система	2 часа
11.	Заболявания на устната кухина. Заболявания на хранопровода и стомаха	2 часа
12.	Заболявания на червата. Болест на Крон. Улцеративен колит.	2 часа
13.	Имунохистологична диагностика на заболявания на храносмилателната система.	2 часа
14.	Заболявания на черния дроб. Заболявания на жлъчните пътища и панкреаса.	2 часа
15.	Семинар върху храносмилателна система	2 часа
16.	Колоквиум. Храносмилателна система	2 часа
17.	Остра бъбрена недостатъчност, Гломерулонефрити, Туберкулоза на бъбреците.	2 часа
18.	Пиелонефрити, Тумори на бъбреците.	2 часа
19.	Калкулоза, Поликистоа, Заболявания на покочния мехур.	2 часа
20.	Заболявания на половата система. Цитологично изследване.	2 часа
21.	Семинар върху пикочо-половата система.	2 часа
22.	Колоквиум. Пикочо-половата система	2 часа
23.	Заболявания на млечната жлеза.	2 часа
24.	Анемии. Левкози.	2 часа
25.	Туберкулоза. Луес.	2 часа
26.	Вирусни инфекциозни заболявания.	2 часа
27.	Бактериални инфекциозни заболявания	2 часа
28.	Инфекциозни заболявания.	2 часа
29.	Заболявания на бремеността и новороденото.	2 часа
30.	Заболявания на нервната система.	2 часа
Общо		60 часа

	МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ Тракийски университет – Стара Загора		Издание: 1
	Вид на документа: Оперативен документ	№ на документа: 7.5.1 _OD_1.7.	В сила от: 01.06.2011
	<i>Учебна програма</i>		Редактиран: 8 от 19

4.1.3. ИЗВЪНАУДИТОРНИ ЗАНЯТИЯ III КУРС

№	Тема	Хорариум
1	Дегенерации, некроза и циркулаторни нарушения.	3 ч.
2	Възпаление	3 ч.
3	Компенсаторно-възстановителни процеси. Тумори.	3 ч.
Общо		9 ч.

4.1.4. . ИЗВЪНАУДИТОРНИ ЗАНЯТИЯ IV КУРС

№	Тема	Хорариум
1	Сърдечно съдова и дихателна система.	3 ч.
2	Храносмилателна система.	3 ч.
3	Отделителна система.	3 ч.
4.	Хематология, ендокринни заболявания, инфекциозни заболявания и др.	3 ч.
Общо		12 ч.

5. ТЕХНОЛОГИЯ НА ОБУЧЕНИЕТО.

- 5.1. Лекции
  - 5.2. Упражнения
  - 5.3. Семинари
- В компютърна зала

6. КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ ЗНАНИЯТА НА СТУДЕНТИТЕ.

Крайната оценка е по шестобалната система, минималната оценка за успешното приключване на обучението е “Среден (3)”, съотнесена с Европейската система за трансфер на кредити.

Съпоставимостта на оценките е следната:

Отличен 6	Много добър 5	Добър 4	Среден 3	Слаб 2
A	B	C	D E	FX F
Присъждат се кредити, както е по учебен план				Не се присъждат кредити

Оценката се формира от три компонента:

- **Текущ контрол** - формира 10% от крайната оценка;
- **Тест (преди изпита)** - формира 10 % от крайната оценка;
- **Практически изпит**. Формира 20 % от крайната оценка. Провежда се устно и цели да покаже придобитите практически умения. Практическият изпит по Обща патология се провежда в края

	МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ Тракийски университет – Стара Загора		Издание: 1
	Вид на документа: Оперативен документ	№ на документа: 7.5.1 _OD_1.7.	В сила от: 01.06.2011
	<i>Учебна програма</i>		Редактиран: 9 от 19

на трети курс (шести семестър), включва микроскопска диагноза (три хистологични препарата) на различни патологични процеси и заболявания. При оценка Слаб 2 на микроскопската диагноза студентът не се допуска до теоретичен изпит.

- **Практическият изпит** по Клинична патология се провежда в края на четвърти курс (осми семестър) и включва макроскопска и микроскопска диагноза на различни патологични процеси и заболявания. Дава се един макроскопски препарат, на който студентът трябва да постави диагноза и да направи диференциална диагноза. Микроскопската диагноза включва три хистологични препарата на различни патологични процеси и заболявания. При оценка Слаб 2 на макроскопската или микроскопската диагноза студентът не се допуска до теоретичен изпит.

- **Теоретичен изпит.** Формира 60 % от крайната оценка. Изпитът по Обща патология се провежда в края на трети курс (шести семестър), като се изтеглят три билета включващи въпроси от Общата патология. Въпросите се развиват писмено с устно изложение. Слаба оценка по един от въпросите е основание за неуспешно положен изпит.

Изпитът по Клинична патология се провежда в края на четвърти курс (осми семестър), като се изтеглят три билета включващи въпроси от Клинична патология. Въпросите се развиват писмено с устно изложение. Слаба оценка по един от въпросите е основание за неуспешно положен изпит.

Скала за оценяване:

За оценка Среден 3.00 – знания от 61 - 71 % от целия материал.

За оценка Добър 4.00 – знания от 72 - 81 % от целия материал.

За оценка Много добър 5.00 – знания от 82 - 91 % от целия материал.

За оценка Отличен 6.00 – 92- 100% от целия материал.

III курс “Медицина”

Текущ контрол		Тест		Практически Изпит		Теоретичен Изпит		Крайна оценка		екви валент	
бал	%	въпроси	бал	%	оцен -ка	%	оцен ка	%	Оцен -ка		%
2	≤ 6	0-8	2	≤ 6	2	≤ 12	2	≤ 36	2	≤ 60	FX/F
3	6,1-7,1	9-10	3	6,1-6,6	3	12,2-14,2	3	36,6-42,6	3	61-66	E
		11-12	3	6.7-7,1					3	67-71	D
4	7,2-8,1	13-15	4	7,2-8,1	4	14,4-16,2	4	43,2-48,6	4	72-81	C
5	8,2-9,1	16-18	5	8,2-9,1	5	16,4-18,2	5	49,2-54,6	5	82-91	B
6	9,2-10	19-20	6	9,2-10	6	18,4-20	6	55,2-60	6	92-100	A

	МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ Тракийски университет – Стара Загора		Издание: 1
	Вид на документа: Оперативен документ	№ на документа: 7.5.1_OD_1.7.	В сила от: 01.06.2011
	<i>Учебна програма</i>		Редактиран: 10 от 19

IV курс “Медицина”

Текущ контрол		Тест		Практически изпит Микроскопски Макроскопски				Теоретичен Изпит		Крайна оценка		екви валент	
бал	%	Въпроси	бал	%	оценка	%	оценка	%	Оценка	%			
2	≤ 6	0-8	2	≤ 6	2	≤ 6	2	≤ 6	2	≤ 36	2	≤ 60	FX/F
3	6,1-7,1	9-10	3	6,1-6,6	3	6,1-7,1	3	6,1-7,1	3	36,6-42,6	3	61-66	E
		11-12	3	6,7-7,1							3	67-71	D
4	7,2-8,1	13-15	4	7,2-8,1	4	7,2-8,1	4	7,2-8,1	4	43,2-48,6	4	72-81	C
5	8,2-9,1	16-18	5	8,2-9,1	5	8,2-9,1	5	8,2-9,1	5	49,2-54,6	5	82-91	B
6	9,2-10	19-20	6	9,2-10	6	9,2-10	6	9,2-10	6	55,2-60	6	92-100	A

7. КОНСПЕКТ.

КОНСПЕКТ ПО ОБЩА ПАТОЛОГИЯ

1. История на патологията. История на патологията в България.
2. Предмет, задачи и значение на общата патология.
3. Методи на патологията. Макроскопско изследване.
4. Методи на патологията. Хистологично изследване.
5. Методи на патологията. Цитологично изследване.
6. Методи на патологията. Хистохимично изследване. Хистохимия на въглехидрати, липиди, белтъци и ензими.
7. Методи на патологията. Имунна хистохимия.
8. Фазовоконтрастна микроскопия. Спектрофотометрично изследване.
9. Електроно-микроскопско изследване. Авторадиографско изследване.
10. Патология на увредената клетка. Етиология и морфогенеза на клетъчното увреждане.
11. Увреждане на клетката при хипоксия, физични и химични фактори.
12. Увреждане на клетката от биологични фактори: бактерии и вируси.
13. Ултраструктурна патология на увредената клетка. Ултраструктурна патология на клетъчното ядро.
14. Ултраструктурна патология на увредената клетка. Ултраструктурна патология на клетъчната цитоплазма.
15. Нарушения във водноелектролитния баланс на увредената клетка: оток на клетката, вакуолна и хидропична дегенерация.
16. Свръхнормно натрупване на протеини в клетката.
17. Свръхнормно натрупване на липиди в клетката: мастна дегенерация.

	МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ Тракийски университет – Стара Загора		Издание: 1
	Вид на документа: Оперативен документ	№ на документа: 7.5.1 _OD_1.7.	В сила от: 01.06.2011
	<i>Учебна програма</i>		Редактиран: 11 от 19

18. Свръхнормно натрупване на липиди в мезенхимни клетки: мезенхимни липидози.
19. Кумулативни заболявания: гликогенози.
20. Кумулативни заболявания: липидози.
21. Натрупване на пигменти. Екзогенни пигменти.
22. Натрупване на пигменти. Ендогенни пигменти. Хемоглобиногенни пигменти: хемосидерин, феритин, хематин.
23. Натрупване на пигменти. Несъдържащи желязо хемоглобиногенни пигменти: билирубин. Видове жълтеници.
24. Натрупвания на пигменти. Ендогенни пигменти. Автохтонни пигменти: протеиногенни и липидогенни пигменти.
25. Нарушения в синтеза на колагена.
26. Нарушения в обмяната на еластина.
27. Свръхнатрупване на протеогликани.
28. Свръхнормно натрупване на субстанции в междуклетъчното вещество на съединителната тъкан: натрупване на фибриноид.
29. Свръхнормно натрупване на субстанции в междуклетъчното вещество на съединителната тъкан: хиалин.
30. Натрупване на амилоид / амилоидоза /.
31. Нарушения в обмяната на калция и медта.
32. Смърт - видове, фази, морфологични белези. Признаци на смъртта.
33. Некроза - причини, видове.
34. Некроза. Клинико-анатомични форми. Изход от некрозата.
35. Апоптоза.
36. Общи нарушения в кръвообращението. Сърдечна недостатъчност.
37. Лявостранна сърдечна недостатъчност.
38. Дясностранна сърдечна недостатъчност.
39. Общи нарушения в кръвообращението в резултат на съдови увреждания. Атеросклероза, хипертонични състояния.
40. Общи нарушения в кръвообращението вследствие промени в кръвта.
41. Нарушения в микроциркулацията.
42. Шок. Клинико-морфологични форми.
43. Органни промени при шока.
44. Местни нарушения в кръвообращението. Артериална хиперемия.

	МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ Тракийски университет – Стара Загора		Издание: 1
	Вид на документа: Оперативен документ	№ на документа: 7.5.1_OD_1.7.	В сила от: 01.06.2011
	<i>Учебна програма</i>		Редактиран: 12 от 19

45. Местни нарушения в кръвообращението. Венозна хиперемия.
46. Ишемия - видове.
47. Инфаркти - видове.
48. Кръвоизлив - механизми. Хеморагична диатеза. Коагулопатии.
49. Клинико-анатомични форми на кръвоизливите. Плазморагия.
50. Тромбоза. Условия на тромбообразуването. Видове тромби.
51. Тромбоза. Клинико-анатомични форми. Изход.
52. Вътресъдово съсирване. Клинико-анатомични форми. Значение.
53. Емболия. Видове. Емболични пътища.
54. Тромботична емболия.
55. Мастна емболия. Костно-мозъчна емболия.
56. Въздушна, газова, тъканна емболия. Микробна емболия и други редки видове.
57. Нарушения в обмяната на течностите. Оток. Видове.
58. Клинико-анатомични форми на отоците. Органни отоци. Хиперхидратация и дехидратация.
59. Възпаление. Етиология и фази на протичане на възпалителната реакция.
60. Плазмени и тъканни медиатори на възпалението.
61. Възпаление: форми. Остро възпаление. Функционални промени в огнището на възпаление. Съдови промени. Видове ексудат.
62. Клетъчни елементи при остро възпаление.
63. Морфологични форми на остро възпаление: серозно и фибринозно възпаление.
64. Морфологични форми на остро възпаление: гнойно, хеморагично и гнилостно възпаление. Изход от остро възпаление.
65. Хронично възпаление. Морфологична характеристика. Клетъчни елементи при хроничното възпаление. Форми. Изход.
66. Неспецифично грануломатозно възпаление. Видове. Полипозно възпаление.
67. Специфично грануломатозно възпаление.
68. Системни прояви на възпалението.
69. Алергични реакции. Типове.
70. Автоимунни заболявания. Видове.
71. Синдроми на имунна недостатъчност. Видове. Морфологична характеристика.
72. Трансплантационен имунитет. Реакция на отхвърляне на трансплантата.
73. Реакция на трансплантата срещу хазяина/приемника/.
74. Хиперплазия. Видове.

	МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ Тракийски университет – Стара Загора		Издание: 1
	Вид на документа: Оперативен документ	№ на документа: 7.5.1 _OD_1.7.	В сила от: 01.06.2011
	<i>Учебна програма</i>		Редактиран: 13 от 19

75. Хипертрофия. Видове.
76. Атрофия. Видове.
77. Преустройство на структурите на тъканите и органите. Прозоплазия. Анаплазия. Метаплазия.
78. Регенерация. Пълна и непълна регенерация.
79. Фактори влияещи на върху протичането на растежните процеси.
80. Регенерация на кожа и лигавици.
80. Регенерация на сърдечно-съдова система, черен дроб.
81. Регенерация на бъбреци, бял дроб, хемопоеична тъкан, лимфни възли и мускули.
82. Регенерация на нервна система, хрущялна и костна тъкан.
83. Тумори. Биологични особености.
84. Тумори. Морфологични, биохимични и функционални особености.
85. Епидемиология на туморите.
86. Етиология на туморите.
87. Преканцерози. Видове. Значение.
88. Морфогенеза на туморния растеж.
89. Биологични прояви на туморите - доброкачествени и злокачествени.
90. Рецидивирание и метастазирание. Видове метастази.
91. Клетъчна биология на туморите. Степени и стадии на туморното разрастване. Клоналност на туморите.
92. Взаимодействие между тумора и носителя.
93. Обща морфология на туморите. Макроскопска и микроскопска характеристика.
94. Имунохистохимична диагностика на туморите.
95. Терминология и класификация на туморите.
96. Доброкачествени епителни тумори.
97. Злокачествени епителни тумори.
98. Доброкачествени и злокачествени тумори на мускулната тъкан.
99. Доброкачествени и злокачествени тумори на съединителната тъкан.
100. Доброкачествени и злокачествени тумори на мастната тъкан.
101. Доброкачествени и злокачествени тумори на кръвоносните съдове.
102. Доброкачествени и злокачествени тумори на костната тъкан.
103. Доброкачествени и злокачествени тумори на хрущялна тъкан.
104. Меланинообразуващи тумори.

	МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ Тракийски университет – Стара Загора		Издание: 1
	Вид на документа: Оперативен документ	№ на документа: 7.5.1 _OD_1.7.	В сила от: 01.06.2011
	<i>Учебна програма</i>		Редактиран: 14 от 19

105. Тумори на лимфните възли и костния мозък.
106. Тератоми.
107. Тумори на нервната система.
108. Методи за диагностика на туморите.
109. Малформации на плода. Етиология и морфогенеза на вродените пороци.
110. Видове малформации в зависимост от периода на тератогенно въздействие. Наименования и класификация на вродените малформации.
111. Вродени пороци в развитието на нервната система.
112. Вродени пороци сърдечно-съдовата система.
113. Малформации на храносмилателната система.
114. Малформации на отделителната и половата система.
115. Малформации на дихателната система, лицето, шията и устната кухина.
116. Малформации на опорно-двигателния апарат, кожата и кожните придатъци.

КОНСПЕКТ ПО КЛИНИЧНА ПАТОЛОГИЯ

1. Атеросклероза.
2. Хипертонична болест.
3. Васкулити. Аневризми. Заболяване на вените.
4. Ишемична болест на сърцето. Общи данни. Ангина пекторис. Миокарден инфаркт.
5. Ишемична болест на сърцето. Хронична ишемична болест на сърцето. Внезапна сърдечна смърт.
6. Хипертонично сърце. Белодробно сърце Ендокардити.
7. Сърдечни клапни пороци.
8. Миокардити.
9. Кардиомиопатии.
10. Клинична патология на перикарда.
11. Колагенози. Ревматизъм. Органни промени.
12. Колагенози. Еритемна вълчанка. Склеродермия. Ревматоиден артрит.
13. Заболявания на ларинкса, трахеята и бронхите.
14. Пневмонии. Бактериални пневмонии.
15. Пневмонии. Вирусни пневмонии. Микоплазмени пневмонии.
16. Пневмонии. Микотични пневмонии. Хронична пневмония. Белодробен абсцес.
17. Белодробни заболявания с неизяснена етиология.

	МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ Тракийски университет – Стара Загора		Издание: 1
	Вид на документа: Оперативен документ	№ на документа: 7.5.1 _OD_1.7.	В сила от: 01.06.2011
	<i>Учебна програма</i>		Редактиран: 15 от 19

18. Ателектаза. Белодробен емфизем.
19. Тумори на белите дробове. Заболявания на плеврата.
20. Стоматити. Ангини. Заболявания на слюнчените жлези.
21. Заболявания на хранопровода.
22. Гастрити.
23. Язвена болест.
24. Преканцерози. Тумори на стомаха.
25. Ентерити. Болест на Крон. Улцеративен колит.
26. Синдром на лошо всмукване. Цьолиакия. Мезентериална тромбоза. Тумори на тънките черва.
27. Колити.
28. Тумори на дебелото черво.
29. Клинична патология на перитонеума. Илеус.
30. Апендицити. Тумори на апендикса.
31. Дегенеративни процеси в черния дроб. Циркулаторна и съдова патология на черния дроб.
32. Остри хепатити, вирусен хепатит, холестатичен хепатит, медикаментозен хепатит.
33. Хронични хепатити.
34. Токсични хепатити. Абсцес на черния дроб.
35. Чернодробна цирроза. Тумори на черния дроб.
36. Холецистити. Холелитиаза. Тумори на жлъчния мехур.
37. Заболявания на панкреаса.
38. Анемии.
39. Еритремия. Тромбоцитопения. Агранулоцитоза.
40. Левкози. Миелофиброза. Миеломна болест.
41. Възпалителни заболявания на лимфните възли. Ходжкинов лимфом.
42. Неходжкинови лимфоми. Класификация. Общи понятия.
43. Гломерулопатии. Терминология. Патогенеза и морфология.
44. Гломерулонефрити с остър нефритен синдром.
45. Гломерулонефрити с нефротичен синдром.
46. Гломерулопатии при системни заболявания. Лупусен нефрит. Диабетна нефропатия. Амилоидоза на бъбреците.
47. Тубулоинтерстициални заболявания на бъбрека. Остър и хроничен пиелонифрит.

	МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ Тракийски университет – Стара Загора		Издание: 1
	Вид на документа: Оперативен документ	№ на документа: 7.5.1 _OD_1.7.	В сила от: 01.06.2011
	<i>Учебна програма</i>		Редактиран: 16 от 19

48. Остра бъбречна недостатъчност. Балканска ендемична нефропатия. Бъбречно-каменна болест.
49. Хронична бъбречна недостатъчност. Нефросклерози.
50. Тумори на бъбреците.
51. Заболявания на пикочния мехур. Тумори на пикочния мехур.
52. Възпалителни заболявания на цервикса. Ендоцервикален полип.
53. Имунохистохимична диагностика. Интраепителна неоплазия на маточната шийка. Злокачествени тумори на маточната шийка.
54. Възпалителни заболявания на ендометриума. Ендометриоза.
55. Епителни и гладкомускулни тумори на матката.
56. Възпалителни заболявания на тръбите и яйчника. Нетуморни кисти на яйчника.
57. Епителни тумори на яйчника.
58. Стромални и герминативноклетъчни тумори на яйчника. Гранулозноклетъчен тумор. Теком. Дисгермином. Тератоми.
59. Мезенхимни и метастатични тумори на яйчника.
60. Възпалителни заболявания на гърдата. Мастопатия. Аденоза.
61. Тумори на млечната жлеза. Доброкачествени и злокачествени тумори. Имунохистохимична характеристика.
62. Аборт. Трофобластна болест. Извънматочна бременност - видове.
63. Токсикоза на бременността. Следродова инфекция и родов сепсис.
64. Невъзпалителни пневмопатии на новороденото.
65. Асфиксия на плода. Родова травма. Хемолитична болест на плода и новороденото.
66. Вирусни инфекциозни заболявания на плода и новороденото.
67. Бактериални инфекциозни заболявания на плода и новороденото: Сепсис на новороденото.
68. Възпалителни и туморни заболявания на пениса, тестиса и аднексите.
69. Заболявания на простатната жлеза. PIN, стадиране по Глисон.
70. Клинична патология на хипофизната жлеза. Видове аденоми.
71. Хиперпластични процеси в щитовидната жлеза. Струма - видове. Хипертиреозидизъм и хипотиреозидизъм. Възпалителни заболявания на щитовидната жлеза.
72. Тумори на щитовидната жлеза.
73. Заболявания на паращитовидните жлези.
74. Заболявания на надбъбречните жлези.
75. Захарен диабет. Тумори на ендокринния апарат на панкреаса.

	МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ Тракийски университет – Стара Загора		Издание: 1
	Вид на документа: Оперативен документ	№ на документа: 7.5.1 _OD_1.7.	В сила от: 01.06.2011
	<i>Учебна програма</i>		Редактиран: 17 от 19

76. Клинична патология на тимуса и APUD-системата.
77. Циркулаторни разстройства на централната нервна система. Ишемия. Мозъчен кръвоизлив. Оток на мозъка. Хидроцефалия
78. Възпалителни заболявания на централната нервна система. Менингити. Енцефалити. Абсцес на мозъка.
79. Мултиплена склероза. Болест на Алцхаймер. Болест на Паркинсон.
80. Тумори на нервната тъкан. Астроцитни тумори. Епендимомии. Невробластом.
81. Тумори от клетките на нервните и мозъчните обвивки.
82. Пневмокониози. Силикоза. Азбестоза. Антракоза.
83. Вирусни инфекции. Ентеровирусни инфекции.
84. Респираторни вирусни инфекции. Грип и парагрип.
85. Вирусни инфекции. Бяс. Морбили.
86. Херпес-вирусни инфекции. Инфекциозна мононуклеоза. Епидемичен паротит.
87. Вирусни хеморагични трески.
88. СПИН.
89. Прионовии болести.
90. Рикетсиози.
91. Стафилококови инфекции.
92. Стрептококови инфекции.
93. Епидемичен менингит.
94. Салмонелози. Бактериална дизентерия.
95. Коклюш. Бруцелоза.
96. Чума. Антракс.
97. Тетанус. Газова гангрена.
98. Дифтерия. Холера. Актиномикоза.
99. Туберкулоза. Класификация. Първичен афект. Първична туберкулоза.
101. Туберкулоза. Вторична туберкулоза. Старческа туберкулоза.
102. Сифилис. Придобит сифилис.
103. Сифилис. Вроден сифилис.
104. Сепсис.
105. Амебиаза. Малария. Токсоплазмоза.
106. Микози. Кандидоза. Аспергилоза.
107. Трихинелоза. Ехинококоза.

	МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ Тракийски университет – Стара Загора		Издание: 1
	Вид на документа: Оперативен документ	№ на документа: 7.5.1 _OD_1.7.	В сила от: 01.06.2011
	<i>Учебна програма</i>		Редактиран: 18 от 19

8. ЛИТЕРАТУРА.

1. Основи на патологията. Обща и специална патология. Издателска къща Сиела, 1998, под редакцията на проф. Иван Вълков
2. Обща и специална патологична анатомия. Медицина и физкултура. 1993, под редакцията на проф. Иван Вълков
3. Патология, обща патология, том. 1 1995, Издателство “Знание” ООД, под редакцията на проф. д-р Григор Велев
4. Патология, обща патология, том. 1 2016, Издателство “Знание” ООД, под редакцията на проф. д-р Григор Велев, доц. Маргарита Каменова
5. Патология, клинична патология, 2004, Издателство “Знание” ООД, под редакцията на проф. д-р Григор Велев , доц. Маргарита Каменова
6. Патология, клинична патология, том. 2 1996, Издателство “Знание” ООД, под редакцията на проф. д-р Григор Велев
7. Harish Mohan –Text book- 6th edition 2010.

9. ПРИДОБИТИ УМЕНИЯ В РЕЗУЛТАТ НА ОБУЧЕНИЕТО

Теоретични умения:

- Да бъдат придобити знания за основните микро- и макроскопски методи на патологията.
- Да бъдат придобити знания за хистоморфологичните промени при основните патологични процеси, протичащи в човешкия организъм и механизмите на тяхното развитие: нарушения в обмяната на веществата, некроза, циркулаторни нарушения, възпаление, компенсаторно-възстановителни процеси и тумори.
- Да бъдат придобити знания за хистогенезата, морфологичната диагностика и прогностичните фактори на най-често срещаните в човешкия организъм доброкачествени и злокачествени тумори.
- Да бъдат придобити знания за стадиране на злокачествените тумори по TNM класификационната система.
- Да бъдат придобити знания за етиологичните фактори, патогенетичните механизми и морфологичните промени при различните системни срещаните заболявания на: сърдечно съдовата система, дихателна система, храносмилателна система, отделителна, мъжка и женска полова система, нервна система, кръвотворната система и ендокринната система.

	МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ Тракийски университет – Стара Загора		Издание: 1
	Вид на документа: Оперативен документ	№ на документа: 7.5.1 _OD_1.7.	В сила от: 01.06.2011
	<i>Учебна програма</i>		Редактиран: 19 от 19

■ Да бъдат придобити знания за етиологичните фактори, патогенетичните механизми и морфологичните промени при най-разпространените инфекциозни заболявания, заболяванията на бременността и новороденото и професионалните заболявания.

■ Да бъдат придобити знания за етиологичните фактори, патогенетичните механизми и морфологичните промени при ятрогенни въздействия (реанимационна патология) и лекарствената патоморфоза.

■ Да бъдат придобити знания за основните съвременни методи в диагностиката на патологичните и туморните процеси - хистохимични и имунохистохимични методи.

Практически умения:

■ Да бъдат придобити умения за хистологична диагностика на основни патологични процеси.

■ Да бъдат придобити умения за вземане на цитологичен, биопсичен и некрпсичен материал - фиксиране, обозначаване и съхраняване.

■ Да бъдат придобити умения за вземане и изработване на интраоперативно спешно хистологично изследване – геффрир.

■ Да бъдат придобити умения за основните дисекционни техники при извършване на патологоанатомична аутопсия.

■ Да бъдат придобити умения за макроскопска диагностика на най-често срещаните патологични процеси по време на аутопсия.

■ Да бъдат придобити умения за изграждане на окончателна патологоанатомична диагноза (основно заболяване, усложнения, фонови заболявания, конкуриращи заболявания, съпътстващи заболявания и причина за смъртта) – съпоставянето ѝ с клиничната диагноза.